

תקן חשבונאות בינלאומי 27 דוחות כספיים מאוחדים ונפרדים עסקאות עם בעלי הזכויות שאינן מקנות שליטה ללא איבוד שליטה מאי 2010

לפרסומים של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות (להלן - המוסד לתקינה) בנושאי תקני דיווח כספי בינלאומיים אין מעמד של תקן או הבהרה והם אינם מחייבים. פרסום זה נועד להביא לידיעת ציבור המדווחים את העמדות כפי שהתגבשו בדיוני הוועדה המקצועית של המוסד לתקינה.

רקע

ישויות מבצעות לעיתים עסקאות עם בעלי מניות אחרים בחברות הבנות שכתוצאה מהן חל שינוי בשיעור ההחזקה שלהן בחברות הבנות וזאת ללא איבוד שליטה. עסקאות אלה כוללות רכישה של מניות נוספות מבעלי מניות אחרים או עלייה בשיעור ההחזקה כתוצאה מההנפקה של החברה הבת וכן מכירה של מניות או ירידה בשיעור ההחזקה, ללא איבוד שליטה, כתוצאה מהנפקה של החברה הבת.

סוגיות חשבונאיות

1. כיצד יש לקבוע את הסכום שבו יתואמו הזכויות שאינן מקנות שליטה בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה האם בעת ירידה בשיעור ההחזקה (ללא איבוד שליטה) או בעת עלייה בשיעור ההחזקה.
2. מה הטיפול בעלויות של עסקה כאמור עם בעלי הזכויות שאינן מקנות שליטה.
3. לאיזה סעיף בהון ייזקף ההפרש שבין התמורה שהתקבלה או ששולמה לבין השינוי בערך בספרים של הזכויות שאינן מקנות שליטה.

דיון

תקן חשבונאות בינלאומי 27 דוחות כספיים מאוחדים ונפרדים (להלן - התקן) פורסם בנוסח מעודכן בינואר 2008. התקן המעודכן חל על דוחות כספיים לתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2010. בהתאם לתקן המעודכן, הזכויות שאינן מקנות שליטה יוצגו במאזן המאוחד במסגרת ההון, בנפרד מההון של הבעלים של החברה האם. כתוצאה מכך, שינויים בזכויות הבעלות של חברה אם בחברה בת, ללא איבוד שליטה מטופלים כעסקאות הוניות (כלומר, עסקאות עם בעלים בתפקידם כבעלים). התקן מוסיף כי בנסיבות כאלה הערכים בספרים של הזכויות המקנות שליטה ושל הזכויות שאינן מקנות שליטה יתואמו כדי לשקף את השינויים בזכויות היחסיות שלהן בחברה הבת. כל הפרש בין הסכום שבו מתואמות הזכויות שאינן מקנות שליטה לבין השווי ההוגן של התמורה ששולמה או שהתקבלה יוכר ישירות בהון וייחס לבעלים של החברה האם.

סוגיה 1

התקן אינו כולל הנחיות לגבי אופן קביעת הסכום שבו יתואמו הזכויות שאינן מקנות שליטה.

תקן דיווח כספי בינלאומי 3 *צירופי עסקים* מאפשר למדוד את הזכויות שאינן מקנות שליטה במועד צירוף העסקים (כאשר הבחירה היא לגבי כל צירוף עסקים בנפרד):

(א) לפי שווי הוגן, או

(ב) לפי החלק היחסי של הזכויות שאינן מקנות שליטה בשווי ההוגן של הנכסים נטו הניתנים לזיהוי של הנרכש.

ההפרש בין השווי ההוגן של הזכויות שאינן מקנות שליטה לבין חלקם היחסי בשווי ההוגן של הנכסים נטו הניתנים לזיהוי של הנרכש במועד צירוף העסקים משקף את חלקם היחסי במוניטין.

מהבסיס למסקנות של תקן דיווח כספי בינלאומי 3 עולה כי במקרה של עלייה בשיעור ההחזקה של החברה האם, לאופן המדידה של הזכויות שאינן מקנות שליטה (בשווי הוגן או לפי החלק היחסי של הזכויות שאינן מקנות שליטה בשווי ההוגן של הנכסים נטו הניתנים לזיהוי של הנרכש) תהיה השפעה על הסכום שייזקף להון. בבסיס למסקנות של תקן דיווח כספי בינלאומי 3 אין התייחסות לעסקאות של ירידה בשיעור ההחזקה של החברה האם, ללא איבוד שליטה.

ירידה בשיעור ההחזקה של החברה האם ללא איבוד שליטה

קיימות מספר חלופות לקביעת הסכום שבו יתואמו הזכויות שאינן מקנות שליטה בעת ירידה בשיעור ההחזקה של החברה האם (ללא איבוד שליטה):

1. לפי חלק יחסי מהשווי ההוגן של הנכסים נטו של החברה הבת במועד צירוף העסקים וכן חלק יחסי מהשינויים בהון החברה הבת בין מועד צירוף העסקים לבין מועד הירידה בשיעור ההחזקה.
2. לפי החלק היחסי מהשווי ההוגן של החברה הבת במועד צירוף העסקים וכן חלק יחסי מהשינויים בהון החברה הבת בין מועד צירוף העסקים לבין מועד הירידה בשיעור ההחזקה.
3. לפי החלק היחסי מזכויות החברה האם במועד הירידה בשיעור ההחזקה.

ההפרש בין החלופה הראשונה לבין החלופה השנייה נובע מחלק הזכויות שאינן מקנות שליטה במוניטין של החברה הבת ואילו ההפרש בין החלופה השנייה לבין החלופה השלישית נובע מהעובדה שפרמיית השליטה מיוחסת לזכויות שמקנות שליטה ואינה מיוחסת לזכויות שאינן מקנות שליטה.

עלייה בשיעור ההחזקה של החברה האם לאחר השגת שליטה

במקרה של עלייה בשיעור ההחזקה, הסכום שבו יותאמו הזכויות שאינן מקנות שליטה ייקבע בהתאם לאופן מדידתן במועד צירוף העסקים בדוחות הכספיים המאוחדים - לפי שווי הוגן או לפי החלק היחסי בשווי ההוגן של הנכסים נטו הניתנים לזיהוי של הנרכש. כלומר, לשיתופן או לאי שיתופן של הזכויות שאינן מקנות שליטה במוניטין תהיה השפעה על הסכום שבו הן יתואמו בעת עלייה בשיעור ההחזקה של החברה האם. לא תהיה השפעה במקרה זה אם החברה האם שילמה פרמיית שליטה במועד צירוף העסקים או לא.

דוגמה:

חברה א' רכשה 80% (800 מניות מתוך 1,000 מניות) ממניות חברה ב' תמורת 1,100 אלפי ש"ח ביום 1.1.2010. במועד זה השווי ההוגן של 20% ממניות חברה ב' הוא 250 אלפי ש"ח והשווי ההוגן של הנכסים נטו של חברה ב' הוא 1,000 אלפי ש"ח.

מאחר שהשווי ההוגן של חברה ב' הוא 1,250 אלפי ש"ח (100% * 250/20%) וחלק חברה א' הוא 1,000 אלפי ש"ח (80% מ-1,250), הרי שפרמיית השליטה ששולמה היא 100 אלפי ש"ח (1,100-1,000).

כאמור לעיל, לחברה א' יש שתי אפשרויות להצגת המוניטין והזכויות שאינן מקנות שליטה במועד צירוף העסקים:

אפשרות א'	אפשרות ב'
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
מוניטין	300
350	200
זכויות שאינן מקנות שליטה	250

במהלך שנת 2010 הרוויחה חברה ב' 50 אלפי ש"ח. יתרות המוניטין והזכויות שאינן מקנות שליטה ליום 31.12.2010 הן כדלקמן:

אפשרות א'	אפשרות ב'
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
מוניטין	300
350	210
זכויות שאינן מקנות שליטה	260

א. ירידה בשיעור ההחזקה - מכירת מניות לזכויות שאינן מקנות שליטה (מכירה ישירה)

נניח כי ביום 1 בינואר 2011 חברה א' מוכרת 10% מהמניות של חברה ב' לזכויות שאינן מקנות שליטה תמורת 140 אלפי ש"ח.

חלופות לטיפול חשבונאי:

חלופה 1 - לפי חלק יחסי מהשווי ההוגן של הנכסים נטו של החברה הבת במועד צירוף העסקים וכן חלק יחסי מהשינויים בהון החברה הבת בין מועד צירוף העסקים לבין מועד הירידה בשיעור ההחזקה

	אלפי ש"ח	
		חלק יחסי מהשווי ההוגן של הנכסים נטו של החברה הבת במועד צירוף העסקים
$1,000 * 10\% =$	100	
		חלק יחסי מהשינויים בהון החברה הבת בין מועד צירוף העסקים לבין מועד הירידה בשיעור ההחזקה
$50 * 10\% =$	<u>5</u>	
	<u>105</u>	

מאחר שהזכויות שאינן מקנות שליטה גדלות ב- 105 אלפי ש"ח והתמורה שהתקבלה היא 140 אלפי ש"ח, ההון המיוחס לבעלים של החברה האם יגדל ב- 35 אלפי ש"ח.

לפי חלופה זו הזכויות שאינן מקנות שליטה לאחר העסקה יהיו כלהלן:

אפשרות א'	אפשרות ב'
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
365	315
זכויות שאינן מקנות שליטה	

באפשרות א', יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה מורכבת כלהלן:

	אלפי ש"ח	
		חלק בנכסים נטו של החברה הבת (30%)
$1,050 * 30\% =$	315	
		חלק במוניטין החברה הבת (בגין 20% בלבד) במועד צירוף העסקים
$250 - 1,000 * 20\% =$	<u>50</u>	
	<u>365</u>	

באפשרות ב', יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה מורכבת כלהלן:

	אלפי ש"ח	
		חלק בנכסים נטו של החברה הבת (30%)
$1,050 * 30\% =$	<u>315</u>	

חלופה 2 - לפי החלק היחסי מהשווי ההוגן של החברה הבת במועד צירוף העסקים וכן חלק יחסי מהשינויים בהון החברה הבת בין מועד צירוף העסקים לבין מועד הירידה בשיעור ההחזקה

אלפי ש"ח	
חלק יחסי מהשווי ההוגן של החברה הבת במועד צירוף העסקים	125
$1,250 * 10\% =$	
חלק יחסי מהשינויים בהון החברה הבת בין מועד צירוף העסקים לבין מועד הירידה בשיעור ההחזקה	5
$50 * 10\% =$	
	<u>130</u>

ראוי לציין, כפי שיומחש להלן, שהן על פי אפשרות א' והן על פי אפשרות ב', הסכום בו יגדלו הזכויות שאינן מקנות שליטה, יהיה זהה:

אפשרות א'	אפשרות ב'
חלק יחסי מהשווי ההוגן של הנכסים נטו של החברה הבת במועד צירוף העסקים	100
חלק יחסי מהשינויים בהון החברה הבת בין מועד צירוף העסקים לבין מועד הירידה בשיעור ההחזקה	5
חלק יחסי במוניטין, ללא פרמיית השליטה	25
$(350 - 100) * 10\% = 25$	$(300 - 100) / 80\% * 10\% = 25$
סך השינוי בזכויות שאינן מקנות שליטה	<u>130</u>

מאחר שהזכויות שאינן מקנות שליטה גדלות ב- 130 אלפי ש"ח והתמורה שהתקבלה היא 140 אלפי ש"ח, ההון המיוחס לבעלים של החברה האם יגדל ב- 10 אלפי ש"ח.

לפי חלופה זו הזכויות שאינן מקנות שליטה לאחר העסקה יהיו כדלקמן:

אפשרות א'	אפשרות ב'
זכויות שאינן מקנות שליטה	340
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
390	

באפשרות א', יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה מורכבת כלהלן:

אלפי ש"ח	
חלק בנכסים נטו של החברה הבת (30%)	315
$1,050 * 30\% =$	
חלק במוניטין החברה הבת, ללא פרמיית שליטה (בגין 30% במועד צירוף העסקים)	75
$50 * 30\% / 20\% =$	
	<u>390</u>

באפשרות ב', יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה מורכבת כלהלן:

אלפי ש"ח		
$1,050 * 30\% =$	315	חלק בנכסים נטו של החברה הבת (30%)
		חלק במוניטין החברה הבת, ללא פרמיית השליטה
$(250 - 1,000 * 20\%) * 10\% / 20\% =$	25	(בגין 10% בלבד) במועד צירוף העסקים
	<u>340</u>	

חלופה 3 - לפי החלק היחסי מזכויות החברה האם במועד הירידה בשיעור ההחזקה

אלפי ש"ח		
$1,100 + 50 * 80\% =$	1,140	חלק החברה האם
$1,140 * 10\% / 80\% =$	<u>142.5</u>	חלק יחסי שנמכר

גם בחלופה זו, כמובן, הסכום בו יגדלו הזכויות שאינן מקנות שליטה, הן על פי אפשרות א' והן על פי אפשרות ב', יהיה זהה (ושווה ל- 142.5 אלפי ש"ח).

מאחר שהזכויות שאינן מקנות שליטה גדלות ב- 142.5 אלפי ש"ח והתמורה שהתקבלה היא 140 אלפי ש"ח, ההון המיוחס לבעלים של החברה האם יקטן ב- 2.5 אלפי ש"ח.

לפי חלופה זו הזכויות שאינן מקנות שליטה לאחר העסקה יהיו כדלקמן:

אפשרות א'	אפשרות ב'
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
402.5	352.5
זכויות שאינן מקנות שליטה	

באפשרות א', יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה מורכבת כלהלן:

אלפי ש"ח		
$1,050 * 30\% =$	315	חלק בנכסים נטו של החברה הבת
$(250 - 1,000 * 20\%) * 30\% / 20\% =$	75	חלק במוניטין החברה הבת במועד צירוף העסקים
$100 * 10\% / 80\% =$	12.5	חלק בפרמיית השליטה שהועבר
	<u>402.5</u>	

באפשרות ב', יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה מורכבת כלהלן:

	אלפי ש"ח	
	315	חלק בנכסים נטו של החברה הבת
$1,050 * 30\% =$		חלק במוניטין החברה הבת (בגין 10% בלבד)
	25	במועד צירוף העסקים
$(250 - 1,000 * 20\%) * 10\% / 20\% =$		חלק בפרמיית השליטה שהועבר
$100 * 10\% / 80\% =$	12.5	
	<u>352.5</u>	

דיון בחלופות

חלופה 1

בדיון שהתקיים בישיבת הוועדה המקצועית נדחתה האפשרות לשימוש בחלופה 1 לעיל, מאחר שחלופה זו אינה משקפת את המהות הכלכלית של העסקה. השווי ההוגן של הזכויות שהועברו מהחברה האם לזכויות שאינן מקנות שליטה כולל הן את החלק בשווי ההוגן של הנכסים נטו של החברה הבת והן את החלק במוניטין של החברה הבת (בין אם כולל את פרמיית השליטה ובין אם לאו) ולכן חלופה 1 אינה ראויה.

חלופה 2 וחלופה 3

בדיון תמכו הנוכחים בשימוש באחת משתי החלופות - 2 או 3, מאחר שחלופות אלה משקפות את המהות הכלכלית של העסקה.

עקביות במדיניות חשבונאית

ישות שבחרה ליישם את חלופה 2 או חלופה 3 נדרשת ליישם אותה בעקביות לכל העסקאות עם בעלי מניות אחרים בחברות הבנות שכתוצאה מהן חלה ירידה בשיעור ההחזקה שלהן בחברות הבנות וזאת ללא איבוד שליטה. המדיניות החשבונאית שנבחרה תיושם ללא קשר לאופן מדידת הזכויות שאינן מקנות שליטה במועד צירוף העסקים (כלומר, שווי הוגן או חלק יחסי בשווי ההוגן של הנכסים נטו הניתנים לזיהוי של הנרכש או בסיס אחר הנובע מצירופי עסקים שבוצעו לפני מועד המעבר לתקינה הבינלאומית).

ב. עלייה בשיעור ההחזקה - רכישת מניות מהזכויות שאינן מקנות שליטה (רכישה ישירה)

בנתוני הדוגמה לעיל נניח כי ביום 1 בינואר 2011 חברה א' רוכשת 10% מהמניות של חברה ב' מהזכויות שאינן מקנות שליטה תמורת 140 אלפי ₪ הזכויות שאינן מקנות שליטה לפני העסקה הינן:

אפשרות א'	אפשרות ב'
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
260	210
זכויות שאינן מקנות שליטה	

לשיתוף או לאי שיתוף הזכויות שאינן מקנות שליטה במוניטין במועד צירוף העסקים תהיה השפעה על הסכום בו יוקטנו הזכויות שאינן מקנות שליטה בעת הרכישה מהן. מאחר שהחברה האם רוכשת 10%/20% כלומר מחצית מהזכויות אינן מקנות שליטה, לפי אפשרות א' הזכויות שאינן מקנות שליטה יקטנו ב- 130 אלפי ש"ח (מחצית מהזכויות שאינן מקנות שליטה בדוחות המאוחדים של החברה האם) וההון המיוחס לבעלים של החברה האם יקטן ב- 10 אלפי ש"ח (התמורה שניתנה -140 אלפי ש"ח בניכוי הסכום בו יקטנו הזכויות שאינן מקנות שליטה - 130 אלפי ש"ח).

לפי אפשרות ב' הזכויות שאינן מקנות שליטה יקטנו ב- 105 אלפי ש"ח (מחצית מהזכויות שאינן מקנות שליטה בדוחות המאוחדים של החברה האם) וההון המיוחס לבעלים של החברה האם יקטן ב- 35 אלפי ש"ח (התמורה שניתנה - 140 אלפי ש"ח בניכוי הסכום בו יקטנו הזכויות שאינן מקנות שליטה - 105 אלפי ש"ח).

לפי חלופה זו הזכויות שאינן מקנות שליטה לאחר העסקה יהיו כדלקמן:

אפשרות א'	אפשרות ב'
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
130	105

זכויות שאינן מקנות שליטה

באפשרות א', יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה מורכבת כלהלן:

אלפי ש"ח	חלק בנכסים נטו של החברה הבת
105	$1,050 * 10\% =$
25	$(250 - 1,000 * 20\%) * 10\% / 20\% =$
<u>130</u>	

חלק במוניטין החברה הבת במועד צירוף העסקים

באפשרות ב', יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה מורכבת כלהלן:

אלפי ש"ח	חלק בנכסים נטו של החברה הבת
105	$1,050 * 10\% =$

ג. ירידה בשיעור ההחזקה בעקבות הנפקה בחברה הבת

בנתוני הדוגמה לעיל נניח כי ביום 1 בינואר 2011 חברה ב' הנפיקה 200 מניות תמורת 300 אלפי ש"ח. חברה א' רכשה 40 מהמניות שהונפקו, כתוצאה מכך ירדה חברה א' לשיעור החזקה של 70% (840/1,200 מניות).

היות ובמקרה זה קיים גידול בהון של חברה ב' כתוצאה מההנפקה, יש לבחון בנוסף מהו החלק שקיבלו בעלי הזכויות שאינן מקנות שליטה בהנפקה לפי שיעור ההחזקה החדש שלהם. כלומר, החלק שמועבר לזכויות שאינן מקנות שליטה כולל חלק יחסי מזכויות חברה א' שירדה מהחזקה

של 80% להחזקה של 70% (חלק השווה ל-10% מההחזקה בחברה הבת לפני ההנפקה הנוספת) וכן את החלק בהון שהוזרם לחברה הבת בהתאם לאחוז ההחזקה שלהן לאחר השינוי, כלומר 30%.

אמנם חברה ב' הנפיקה מניות תמורת 300 אלפי ש"ח, אך מכיוון שחברה א' השתתפה ברכישת המניות, המזומן שהתקבל בקבוצה הוא 240 אלפי ש"ח (80% מ-300 אלפי ש"ח שהתקבלו מהזכויות שאינן מקנות שליטה). בהתאם לגישת הישות הכלכלית האחת (חברה א'+חברה ב' במאוחד), התבצעה בעצם הנפקת הון לצד ג' בסך 240 אלפי ש"ח בקבוצה.

לאור ההחלטה בסוגיה 1 א' כי רק חלופות 2 ו-3 הינן רלוונטיות במקרה של ירידה בשיעור ההחזקה של החברה האם, להלן הפתרון לפי חלופות אלה.

חלופה 2 - לפי החלק היחסי מהשווי ההוגן של החברה הבת במועד צירוף העסקים וכן חלק יחסי מהשינויים בהון החברה הבת בין מועד צירוף העסקים לבין מועד הירידה בשיעור ההחזקה

אלפי ש"ח	
חלק יחסי מהשווי ההוגן של החברה הבת במועד צירוף העסקים	125
$1,250 * 10\% =$	
חלק יחסי מהשינויים בהון החברה הבת בין מועד צירוף העסקים לבין מועד הירידה בשיעור ההחזקה	5
$50 * 10\% =$	
חלק בגידול בהון של חברה ב' כתוצאה מההנפקה (לפי שיעור ההחזקה החדש)	90
$300 * 30\% =$	
	<u>220</u>

ראוי לציין, כפי שיומחש להלן, שהן על פי אפשרות א' והן על פי אפשרות ב', הסכום בו יגדלו הזכויות שאינן מקנות שליטה, יהיה זהה:

אפשרות א'	אפשרות ב'
חלק יחסי מהשווי ההוגן של הנכסים נטו של החברה הבת במועד צירוף העסקים	חלק יחסי מהשווי ההוגן של הנכסים נטו של החברה הבת במועד צירוף העסקים
חלק יחסי מהשינויים בהון החברה הבת בין מועד צירוף העסקים לבין מועד ההנפקה בחברה ב'	חלק יחסי מהשינויים בהון החברה הבת בין מועד צירוף העסקים לבין מועד ההנפקה בחברה ב'
חלק בהון שהוזרם לחברה ב' בהנפקה לפי שיעור החזקה חדש	חלק בהון שהוזרם לחברה ב' בהנפקה לפי שיעור החזקה חדש
חלק יחסי במוניטין, ללא פרמיית השליטה	חלק יחסי במוניטין, ללא פרמיית השליטה
$(350-100) * 10\% = 25$	$(300-100) / 80\% * 10\% = 25$
<u>220</u>	<u>220</u>
סך השינוי בזכויות שאינן מקנות שליטה	סך השינוי בזכויות שאינן מקנות שליטה

מאחר שהזכויות שאינן מקנות שליטה גדלות ב- 220 אלפי ש"ח והתמורה שהתקבלה בקבוצה היא 240 אלפי ש"ח, ההון המיוחס לבעלים של החברה האם יגדל ב- 20 אלפי ש"ח.

לפי חלופה זו הזכויות שאינן מקנות שליטה לאחר העסקה יהיו כדלקמן:

אפשרות א'	אפשרות ב'
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
480	430

זכויות שאינן מקנות שליטה

באפשרות א', יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה מורכבת כלהלן:

אלפי ש"ח	
חלק בנכסים נטו של החברה הבת (30%)	$1,350 * 30\% = 405$
חלק במוניטין החברה הבת, ללא פרמיית שליטה (בגין 30% במועד צירוף העסקים)	$50 * 30\% / 20\% = 75$
	<u>480</u>

באפשרות ב', יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה מורכבת כלהלן:

אלפי ש"ח	
חלק בנכסים נטו של החברה הבת (30%)	$1,350 * 30\% = 405$
חלק במוניטין החברה הבת, ללא פרמיית השליטה (בגין 10% בלבד) במועד צירוף העסקים	$(250 - 1,000 * 20\%) * 10\% / 20\% = 25$
	<u>430</u>

חלופה 3 - לפי החלק היחסי מזכויות החברה האם במועד הירידה בשיעור ההחזקה

אלפי ש"ח	
חלק החברה האם	$1,100 + 50 * 80\% = 1,140$
חלק יחסי שנמכר	$1,140 * 10\% / 80\% = 142.5$
חלק בהון שהוזרם לחברה ב' בהנפקה לפי שיעור החזקה חדש	$300 * 30\% = 90$
סה"כ גידול בזכויות שאינן מקנות שליטה	<u>232.5</u>

גם בחלופה זו, הסכום בו יגדלו הזכויות שאינן מקנות שליטה, הן על פי אפשרות א' והן על פי אפשרות ב', יהיה זהה (ושווה ל- 232.5 אלפי ש"ח).

מאחר שהזכויות שאינן מקנות שליטה גדלות ב- 232.5 אלפי ש"ח והתמורה שהתקבלה בקבוצה היא 240 אלפי ש"ח, ההון המיוחס לבעלים של החברה האם יגדל ב- 7.5 אלפי ש"ח.

לפי חלופה זו הזכויות שאינן מקנות שליטה לאחר העסקה יהיו כדלקמן:

אפשרות א'	אפשרות ב'
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
492.5	442.5

זכויות שאינן מקנות שליטה

באפשרות א', יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה מורכבת כלהלן:

אלפי ש"ח	
405	חלק בנכסים נטו של החברה הבת
$1,350 * 30\% =$	חלק במוניטין החברה הבת במועד צירוף העסקים
75	(בגין 30%)
$(250 - 1,000 * 20\%) * 30\% / 20\% =$	חלק בפרמיית השליטה שהועבר
$100 * 10\% / 80\% =$	
<u>12.5</u>	
<u>492.5</u>	

באפשרות ב', יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה מורכבת כלהלן:

אלפי ש"ח	
405	חלק בנכסים נטו של החברה הבת
$1,350 * 30\% =$	חלק במוניטין החברה הבת (בגין 10% בלבד)
25	במועד צירוף העסקים
$(250 - 1,000 * 20\%) * 10\% / 20\% =$	חלק בפרמיית השליטה שהועבר
$100 * 10\% / 80\% =$	
<u>12.5</u>	
<u>442.5</u>	

ד. עלייה בשיעור ההחזקה בעקבות הנפקה בחברה הבת

בנתוני הדוגמה לעיל נניח כי ביום 1 בינואר 2011 חברה ב' הנפיקה 1,000 מניות תמורת 1,500 אלפי ש"ח. חברה א' רכשה 900 מהמניות שהונפקו, כתוצאה מכך עלתה חברה א' לשיעור החזקה של $85\% = 1,700 / 2,000$ מניות.

הזכויות שאינן מקנות שליטה לפני העסקה הינן:

אפשרות א'	אפשרות ב'
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
260	210

זכויות שאינן מקנות שליטה

היות ובמקרה זה קיים גידול בהון של חברה ב' כתוצאה מההנפקה יש לבחון בנוסף מהו החלק שקיבלו בעלי הזכויות שאינן מקנות שליטה בהנפקה לפי שיעור ההחזקה החדש שלהם. כלומר, מצד אחד הזכויות שאינן מקנות שליטה יקטנו בגין שינוי בשיעור ההחזקה שלהם בחברה ב' מ-20% ל-15% (חלק השווה ל-5% מההחזקה בחברה הבת לפני ההנפקה הנוספת) ומצד שני הזכויות שאינן מקנות שליטה יגדלו בהתאם לחלקן בהון שהוזרם לחברה הבת בהתאם לאחוז ההחזקה שלהן לאחר השינוי, כלומר 15%.

לשיתוף או לאי שיתוף הזכויות שאינן מקנות שליטה במוניטין בצירוף העסקים תהיה השפעה ולכן התוצאה תהיה שונה היות והחישוב מתבסס על החלק עליו ויתרו הזכויות שאינן מקנות שליטה. חברת האם רוכשת בעקיפין רבע מהזכויות שאינן מקנות שליטה (5%/20%).

אמנם חברה ב' הנפיקה מניות תמורת 1,500 אלפי ש"ח, אך מכיוון שחברה א' השתתפה ברכישת המניות, המזומן שהתקבל בקבוצה הוא 150 אלפי ש"ח (10% מ-1,500 אלפי ש"ח, ששווה ל-100 מניות כפול 1.5 אלפי ש"ח למניה, שהתקבלו מהזכויות שאינן מקנות שליטה). בהתאם לגישת הישות הכלכלית האחת (חברה א'+חברה ב' במאוחד), התבצעה בעצם הנפקת הון כלפי צד ג' בסך 150 אלפי ש"ח בקבוצה.

לפי אפשרות א', הזכויות שאינן מקנות שליטה יקטנו ב-65 אלפי ש"ח (רבע מהזכויות שאינן מקנות שליטה בדוחות המאוחדים של חברת האם בסך 260 אלפי ש"ח) בגין השינוי בשיעור ההחזקה. אך עם זאת, יש לשתף את הזכויות שאינן מקנות שליטה גם בהנפקת ההון בחברה ב' בהתאם לשיעור ההחזקה החדש ובהתאם לכך יגדלו הזכויות שאינן מקנות שליטה ב-225 אלפי ש"ח (שיעור ההחזקה החדש של הזכויות שאינן מקנות שליטה שהוא 15% כפול 1,500 אלפי ש"ח הגידול בהונה של חברה ב'). מכאן, שהזכויות שאינן מקנות שליטה גדלות בנטו ב-160 אלפי ש"ח (גידול של 225 אלפי ש"ח בניכוי קיטון של 65 אלפי ש"ח) והתמורה שהתקבלה בקבוצה היא 150 אלפי ש"ח. לפיכך, ההון המיוחס לבעלים של החברה האם יקטן ב-10 אלפי ש"ח.

לפי אפשרות ב', הזכויות שאינן מקנות שליטה קטנות ב-52.5 אלפי ש"ח (רבע מהזכויות שאינן מקנות שליטה בדוחות המאוחדים של חברת האם שהינן 210 אלפי ש"ח) בגין השינוי בשיעור ההחזקה. אך עם זאת, יש לשתף את הזכויות שאינן מקנות שליטה גם בהנפקת ההון בחברה ב' בהתאם לשיעור ההחזקה החדש ובהתאם לכך גדלות הזכויות שאינן מקנות שליטה ב-225 אלפי ש"ח (שיעור ההחזקה החדש של הזכויות שאינן מקנות שליטה שהוא 15% כפול 1,500 אלפי ש"ח הגידול בהונה של חברה ב'). מכאן, שהזכויות שאינן מקנות שליטה גדלות בנטו ב-172.5 אלפי ש"ח (גידול של 225 אלפי ש"ח בניכוי קיטון של 52.5 אלפי ש"ח) והתמורה שהתקבלה בקבוצה היא 150 אלפי ש"ח. לפיכך, ההון המיוחס לבעלים של החברה האם יקטן ב-22.5 אלפי ש"ח.

טבלה מסכמת :

אפשרות ב' (אלפי ש"ח)	אפשרות א' (אלפי ש"ח)	
150	150	מזומן שהתקבל בקבוצה
		חלק שנרכש מהזכויות אינן
$210 * 5\% / 20\% = 52.5$	$260 * 5\% / 20\% = 65$	מקנות שליטה
		גידול בזכויות שאינן מקנות
		שליטה כתוצאה מהגידול בהון
$1,500 * 15\% = (225)$	$1,500 * 15\% = (225)$	חברה ב'
		גידול בזכויות שאינן מקנות
<u>(172.5)</u>	<u>(160)</u>	שליטה
		קיטון בהון שמיוחס לבעלים
<u>22.5</u>	<u>10</u>	של חברת האם

באפשרות א', יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה מורכבת כלהלן :
אלפי ש"ח

		חלק בשווי ההוגן של החברה הבת במועד צירוף העסקים
$1,250 * 15\% =$	187.5	
		חלק יחסי מהשינויים בהון החברה הבת בין מועד צירוף העסקים לבין מועד ההנפקה
$50 * 15\% =$	7.5	
		חלק בגידול בהון של חברה ב' כתוצאה מההנפקה (לפי שיעור ההחזקה החדש)
$1,500 * 15\% =$	<u>225</u>	
	<u>420</u>	

באפשרות ב', יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה מורכבת כלהלן :
אלפי ש"ח

		חלק בנכסים נטו של החברה הבת במועד צירוף העסקים
$1,000 * 15\% =$	150	
		חלק יחסי מהשינויים בהון החברה הבת בין מועד צירוף העסקים לבין מועד ההנפקה
$50 * 15\% =$	7.5	
		חלק בגידול בהון של חברה ב' כתוצאה מההנפקה (לפי שיעור ההחזקה החדש)
$1,500 * 15\% =$	<u>225</u>	
	<u>382.5</u>	

סוגיה 2

תקן חשבונאות בינלאומי 1 קובע כי עלויות עסקה שקשורות במישרין לעסקאות עם הבעלים בתפקידם כבעלים ייזקפו ישירות להון (סעיף 109). כמו כן, סעיף 37 לתקן חשבונאות בינלאומי 32 מכשירים פיננסיים: הצגה קובע כי עלויות עסקה בגין עסקה הונית (בניכוי כל הטבת מס קשורה) מטופלות כניכוי מההון במידה והן עלויות תוספתיות, שניתן לייחסן במישרין לעסקה ההונית, ולולא הייתה העסקה מתבצעת ניתן היה להימנע מהן. עסקאות שבוצעו עם בעלי הזכויות שאינן מקנות שליטה מהוות עסקאות עם הבעלים בתפקידם כבעלים ולכן עלויות של עסקאות אלה ייזקפו ישירות כנגד ההון המיוחס לבעלים של החברה האם ולא לרווח או הפסד.

סוגיה 3

תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים אינם עוסקים, במרבית המקרים, בסיווגים במסגרת ההון. לפיכך, לישות קיימת אפשרות בחירה במדיניות חשבונאית - זקיפה של ההפרש בין התמורה שהתקבלה או ששולמה לבין השינוי בערך בספרים של הזכויות שאינן מקנות שליטה לעודפים או לקרן הון. ישות נדרשת ליישם את המדיניות החשבונאית שנבחרה על ידה בעקביות לכל העסקאות עם בעלי מניות אחרים בחברות הבנות שכתוצאה מהן חל שינוי בשיעור ההחזקה שלהן בחברות הבנות וזאת ללא איבוד שליטה. אם ישות בחרה לזקוף את ההפרש שבין התמורה שהתקבלה או ששולמה לבין השינוי בערך בספרים של הזכויות שאינן מקנות שליטה לקרן הון, הסכום שזקף לקרן הון אינו מועבר לרווח או הפסד גם אם החברה האם מממשת את כל השקעתה בחברה הבת.